

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.12>¹

УДК 002.5:378

Д. М. Драпалиук

аспірант, кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

dmytro.drapaliuk.mdkib.2022@lpnu.ua

<https://orcid.org/0009-0002-0054-246X>

ПУБЛІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ З БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ НАУК

Розглянуто тенденції публікаційної діяльності з освітньої тематики у сфері бібліотекознавства та інформаційних наук у наукових фахових журналах, заснованих провідними освітніми закладами й науковими інституціями України. Означено особливості темпоральності публікаційної активності з освітньої діяльності з бібліотекознавства та інформаційних наук, вивчено тематичну пріоритетність публікування, виявлено рівні публікаційної діяльності персоналій. Встановлено чітку тенденцію до зростання публікаційної діяльності з освітньої тематики протягом 2018–2023 рр. Наукові статті з організації навчального процесу зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», опубліковані в низці журналів, становлять вагомий частку. Узагальнений показник пріоритетності публікаційної діяльності у всій вибірці наукових фахових журналів за визначені роки вказує на доволі незначну кількість статей з освітньої тематики на тлі всієї генеральної сукупності опублікованих розвідок. Аналіз публікаційної діяльності персоналій у фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук свідчить про нечисленність авторів, для яких освітня тематика є вагомим напрямом наукового профілю. Для переважної більшості дослідників властива епізодичність наукових розвідок на тему навчання з бібліотечно-інформаційної діяльності.

Ключові слова: публікаційна діяльність, цифровізація освіти, диверсифікація освітніх програм, наукова інформація, програмні компетентності, програмні результати навчання, якість освіти.

D. Drapaliuk

postgraduate student of the Department of Social Communications and Information Activity, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

PUBLICATION ACTIVITIES IN LIBRARY AND INFORMATION SCIENCES

The relevance. Publication activity shapes a unified information space by linking science, education, and the professional environment. Verifying its relevance and significance in national specialized journals requires statistical analysis.

The purpose of the research. The study examines trends in educational publication activity in library and information sciences within Ukraine's specialized academic journals.

The methodology. A cross-sectional analysis of educational publications in Ukraine's peer-reviewed journals (2018–2023) was conducted. A selective approach, combined

1 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

with statistical methods and content analysis, identified trends in publication activity and refined key terminology.

The results. The study analyzed publication trends in library and information sciences by examining temporal distribution, thematic priorities, individual activity levels, research collaboration, and institutional contributions.

The scientific novelty. The research establishes the current state of publication activity in education, focusing on information, library, and archival studies.

The practical significance. Quantitative assessment of publication activity supports scientific advancements and informs editorial policies in academic journals.

The conclusion. The features of the temporality of publication activity in educational activities in library and information sciences were established, the thematic priority of publication was studied, and the levels of publication activity of personalities were identified. A clear trend of increasing publication activity on educational topics, particularly regarding the organization of the learning process in the field of "Information, Library, and Archival Affairs", has been identified. The generalized indicator of the priority of publication activity in the entire sample of scientific professional journals for the specified years indicates a rather low share of articles on educational topics against the background of the entire general set of published articles. Analysis of the publication activity of personalities in professional journals on library science and information sciences indicates a small number of authors for whom educational topics are a significant direction of their scientific profile.

Keywords: *publishing activities, digitization of education, diversification of educational programs, scientific information, scientific and technical information, scientific library, program competencies, program learning results, quality of education.*

Актуальність теми дослідження. Публікаційна діяльність як пріоритетний напрям формування єдиного інформаційного простору базується на тісному взаємозв'язку науки, освіти й професійного середовища суспільства. Розвиток інформаційного суспільства визначає високі вимоги до наукової діяльності викладачів університетів та оприлюднення результатів їхніх досліджень. Публікаційна діяльність науково-педагогічних і наукових працівників є одним із найважливіших критеріїв під час рейтингування, оцінювання університетів і наукових установ. За основними міжнародними рейтингами, найкращі 100 університетів мають статус дослідницьких, що є результатом їхньої діяльності в напрямі інтенсивного розвитку держави шляхом поєднання освіти, науки та інновацій, сприяння її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір. Використовуючи кількісні показники публікування наукових праць та їхнього цитування, застосовується низка рейтингів: Шанхайський рейтинг університетів (Academic Ranking of World Universities), Лейденський рейтинг університетів (CWTS Leiden Ranking), Рейтинг університетів Таймс (The Times Higher Education World University Rankings), Рейтинг QS (QS World University Rankings), Рейтинг журналу U.S. News & World Report (Best Global Universities Rankings), Рейтинг університетів (Scimago Institutions Rankings), Вебометрикс (Ranking Web та Webometrics) (Козьменко & Остапенко, 2019). Успішне просування в міжнародних рейтингах забезпечує наукова діяльність університету, яка вимірюється насамперед кількістю та якістю публікацій.

Постановка проблеми. Аргументація актуальності, суспільної та професійної вагомості публікаційної діяльності з освітньої тематики у вітчизняних фахових журналах потребує верифікації та обґрунтування на основі вивчення й узагальнення статистичної інформації. Точність об'єктивних, кількісно вимірюваних характеристик наявності освітньої тематики в інформаційному просторі засвідчує рівень залученості наукової громадськості до вивчення освітньої проблематики на рівні окремих науковців, інституцій, кореляції понять «освітньо-наукова школа — публікаційна діяльність».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні сформовано систему нормативно-правових актів щодо оцінювання діяльності університетів і наукових установ. Кількість та якість наукових публікацій й афілійованих з ними наукових журналів є вагомим критерієм, який береться до уваги під час: визначення рейтингів університетів і наукових установ; подання документів у спеціалізовану вчену раду для захисту дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії / доктора наук або у вчену раду — для присвоєння вченого звання доцента / професора / старшого дослідника; оцінювання наукової роботи ЗВО й наукових установ; визначення статусу університетів як національного та дослідницького; державної атестації університетів щодо їхньої ефективної наукової і науково-технічної діяльності (Козьменко & Остапенко, 2019). Оприлюднення результатів дослідження слід розглядати як процес наукової комунікації. Публікаційна діяльність як вияв наукової комунікації є не лише основою для поширення нових наукових знань, а й ефективною рушійною силою розвою науки. Розвиток науково-дослідницької діяльності, підвищення її якості та результативності зумовлює поширення наукової культури, новаторства, формування персонального наукового іміджу і престижу наукової праці, пошуку й відбору талановитої молоді, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників через аспірантуру, докторантуру, підготовку та захист дисертацій (Шейко та ін., 2018). Однією з актуальних дослідницьких проблем у сфері наукової комунікації є пошук оптимальних підходів та інструментів оцінювання наукового контенту. Використання кількісних і, зокрема, наукометричних методів та засобів є ключем до ідентифікації та популяризації якісних наукових знань (Petrushka, 2020). Поглибленню інтеграції наукових журналів НАН України в міжнародний наукометричний простір сприяє розгляд методології їхнього оцінювання в таких аспектах: вивчення принципів формування переліку наукових журналів НАН України; встановлення критеріїв оцінювання рівня наукових періодичних видань за кількісними показниками, зокрема за імпакт-фактором. Періодичні видання, представлені в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського і, зокрема, фахові бібліотечні наукові видання НБУВ, успішно інтегруються в міжнародні інформаційно-аналітичні та пошукові системи, їм надається міжнародний цифровий ідентифікатор DOI. Пошукова система Google Scholar коректно індексує ці наукові журнали, вможливаючи їм

отримувати наукометричні портрети (Самохіна та ін., 2020). Видову класифікацію вітчизняних бібліотекознавчих періодичних видань здійснено за ознакою цільового (функціонального) призначення. Науково-практичні, науково-теоретичні, науково-методичні, науково-виробничі видання бібліотекознавчого змісту та збірники наукових праць посідають пріоритетне місце в системі наукових видань (Шагайденко, 2020). Взаємний вплив бібліотечної професії та фахової періодики набуває сучасних обрисів шляхом створення баз даних інформаційно-аналітичної системи «Імідж бібліотечної справи та бібліотек України в пресі», функціонування реферативної бази даних «Україніка наукова» та УРЖ «Джерело», які широко використовують бібліотечні фахівці з освітньою та науковою метою (Воскобойнікова-Гузева, 2002; Воскобойнікова-Гузева & Солонська, 2003). Публікаційна діяльність формує теоретичну базу для реалізації практичних професійних проєктів, зокрема щодо розроблення інформаційного ресурсу для тьютора. Інформаційне забезпечення наставника студентів має вплив не тільки на результативність його роботи, а й на успішність навчальної й наукової діяльності студентів (Марковець та ін., 2023). Важливим вектором підготування фахівців з бібліотекознавства та інформаційних наук є ефективна співпраця освітян і працедавців. Трендом у наукових дослідженнях є питання взаємодії, партнерства основних учасників освітнього процесу, а відтак — вдосконалення і підвищення якості бібліотечно-інформаційної освіти відповідно до потреб ринку праці (Кушнарєнко & Соляник, 2023).

Методологія дослідження полягає у використанні загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, вибіркового й статистичного методу, логічних узагальнень, синхронного зрізу, контент-аналізу. Вибірковий метод надає змогу поширити висновки, отримані на основі вивчення частини сукупності (вибірки) на всю генеральну сукупність (Державний комітет статистики України, 2010). Генеральна сукупність наукових журналів України визначена за контентом інформаційного ресурсу «Реєстр наукових фахових видань України», повноту і достовірність якого забезпечує ІАС «Наукова періодика України», створена за програмними рішеннями та технологічною підтримкою Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (ІАС «Наукова періодика України», 2024). Додаткову інформацію почерпнуто й з інших інформаційних ресурсів, створених Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (Наукова періодика України, 2014). На основі генеральної сукупності сформована вибірка періодичних видань для вивчення публікаційної діяльності українських науковців з освітньої тематики. Журнали, на основі яких сформовано вибірку, відповідають одному або кільком критеріям:

- науковий журнал, включений до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (ІБАС);
- наукове видання, індексоване в міжнародній наукометричній базі даних SCOPUS;

- науковий журнал, заснований провідною науковою інституцією України;
- науковий журнал, який забезпечує регіональне представлення фахової наукової громадськості;
- науковий журнал, який має доступний електронний архів.

Отже, до кола аналізованих журналів увійшли: «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», засновник: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв¹, «Бібліотечний вісник», засновники: Національна академія наук України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського², «Вісник Книжкової палати», засновники: Книжкова палата України імені Івана Федорова, Харківська державна академія культури³, «Вісник Харківської державної академії культури»⁴, «Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук», засновник: Київський національний університет культури і мистецтв⁵. Також проаналізовано контент 1, 2, 3 міжнародних воркшопів Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA), організованих на кафедрі соціальних комунікацій та інформаційної діяльності Національного університету «Львівська політехніка» та опублікованих на міжнародній видавничій платформі CEUR Workshop Proceedings. Матеріали воркшопів SCIA індексовано в наукометричній базі даних SCOPUS (Zhezhnych et al., 2022; Zhezhnych et al., 2023; Zhezhnych et al., 2024). Синхронний зріз публікацій з освітньої тематики в наукових фахових журналах України виконано з хронологічним охопленням 2018–2023 рр. Статистичний метод надає можливість встановити закономірності та особливості публікаційної діяльності науковців й інституцій з освітньої тематики і, зокрема, з теорії та практики підготовки фахівців зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Контент-аналіз наукових публікацій у наукових фахових журналах на основі зібраних кількісних даних дозволяє визначити актуальність, затребуваність і зорієнтованість наукової громадськості досліджувати питання організації та цифровізації навчального процесу, змісту навчання у сфері бібліотекознавства та інформаційних наук.

Із затвердженням Методики оцінювання ефективності наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності наукової установи в науковому обігу набуло поширення розуміння терміна «публікаційна активність» у річичі показників класифікаційної оцінки наукової установи за її науковим потенціалом і досягненнями за попередні роки. Ці показники ґрунтуються на різних аспектах практики індексування в наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. Відповідно, публікаційна активність трактується переважно як кількість наукових працівників (за основним місцем роботи), які є

1 Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. (2025). <https://bdi.com.ua/uk>

2 Бібліотечний вісник. (2025). <http://bv.nbuv.gov.ua/>

3 Вісник Книжкової палати. (2025). <http://www.ukrbook.net/visnyk.htm>

4 Вісник Харківської державної академії культури. (2025). <http://v-khsac.in.ua/>

5 Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. (2025). <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/>

членами редакційних колегій наукових видань (журналів), що індексуються в наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus і не видаються цією науковою установою («Наукометрія в Методиці оцінювання ефективності діяльності наукових установ України», 2019). Уважаємо, що для дослідження публікаційної діяльності українських науковців та розміщення результатів їхніх розвідок у наукових фахових журналах України, які наразі не індексуються в наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, актуальним є трактування терміна «публікаційна діяльність» як дослідницька діяльність автора або колективу авторів, результати якої оприлюднені в науковому виданні.

Мета статті полягає у вивченні тенденцій публікаційної діяльності з освітньої тематики у сфері бібліотекознавства та інформаційних наук у наукових фахових виданнях, заснованих провідними освітніми закладами й науковими інституціями України. Дослідження та узагальнення особливостей публікаційної діяльності з освітньої тематики в наукових фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук виконується шляхом: встановлення темпоральності публікаційної діяльності; вивчення тематичної пріоритетності публікування; виявлення рівня публікаційної діяльності персоналій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання концептуального моделювання модернізації системи вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні набуває особливої актуальності в річниці процесів глобальної цифровізації всіх сфер суспільного життя. Розроблення та реалізація у ЗВО інноваційних, диверсифікованих освітніх програм для підготування фахівців бібліотечно-інформаційної сфери з високим рівнем компетентностей, адаптованих до вимог цифрового суспільства, зумовлює підвищений інтерес до висвітлення питань з освітньої тематики на сторінках наукових видань з бібліотекознавства та інформаційних наук.

Темпоральність публікаційної діяльності в наукових фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук виявляється в динаміці зміни кількості публікацій з освітньої тематики протягом визначених часових меж (див. таблицю 1).

Темпоральність публікування свідчить про тенденції виконання наукових досліджень та оприлюднення їхніх результатів у професійному інформаційному просторі. Контент-аналіз публікацій у вибірці наукових журналів засвідчує, що протягом 2018–2023 рр. у всіх обраних часописах надруковано 1609 наукових статей, з них 167 — з освітньої тематики. До наукових статей з освітньої тематики належать статті, присвячені теоретико-методологічним питанням з освіти загалом, з організації освітньо-наукового процесу та змісту навчання зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», а також суміжних спеціальностей чи сфер діяльності, у межах яких відбувається успішна диверсифікація освітніх програм за спеціальністю ІБАС: PR- та HR-технології, менеджмент, маркетинг, медіакомунікація, медіапродукція, журналістика.

Табл. 1

Темпоральність публікаційної діяльності з освітньої тематики

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		Разом	
	Загальна к-сть статей	З них, про освіту	Загальна к-сть статей	З них про освіту	Загальна к-сть статей	З них про освіту	Загальна к-сть статей	З них про освіту	Загальна к-сть статей	З них про освіту	Загальна к-сть статей	З них про освіту	Загальна к-сть статей	З них про освіту
БДІ	68	11	69	11	43	2	50	6	62	13	67	15	359	58
БВ	31	-	27	-	42	1	34	1	45	2	50	3	229	7
ВКП	146	5	141	6	118	5	96	5	98	13	89	5	688	39
ВХДАК	46	5	44	9	14	1	23	7	20	6	24	7	171	35
УЖБІН	14	2	14	2	17	3	20	4	30	5	22	5	117	21
SCIA	-	-	-	-	-	-	-	-	18	2	27	5	45	7
Разом	305	23	295	28	234	12	223	23	273	41	279	40	1609	167

БДІ — Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.

БВ — Бібліотечний вісник.

ВКП — Вісник Книжкової палати.

ВХДАК — Вісник Харківської державної академії культури.

УЖБІН — Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук.

SCIA — Social Communication and Information Activity in Digital Humanities.

У всіх обраних журналах результати наукових досліджень з освітньої діяльності оприлюднюються регулярно, крім «Бібліотечного вісника» у 2018–2019 рр. Означено чітку тенденцію публікаційної діяльності до зростання з вимушеним коливанням у 2020–2021 рр. у зв'язку з COVID-19 (див. рис. 1).

Наукові статті, присвячені питанням організації освітньо-наукового процесу та змісту навчання зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», переважно становлять вагомий частку, що свідчить про чітку професійну зорієнтованість як наукової спільноти, так і редакційних рад наукових фахових журналів. Протягом аналізованого періоду найбільшу кількість статей з освітньої тематики — 37 публікацій — опублікував журнал «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», засновником якого є Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Українські науковці виявляють публікаційну діяльність майже на одному рівні в журналах «Вісник Книжкової палати» (27 статей) та «Вісник Харківської державної академії культури» (22 статті).

«Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук», який видає Київський національний університет культури і мистецтв, демонструє послідовність редакційної політики, надрукувавши 21 статтю виключно зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (див. табл. 2).

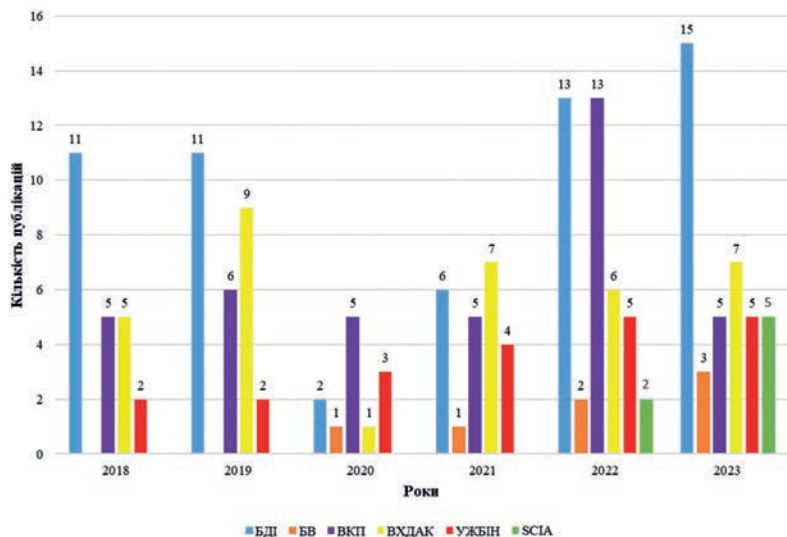

Рис. 1. Динаміка публікаційної активності з освітньої тематики.

Табл. 2

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		Разом	
	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС	Загальна к-сть статей про освіту	З них про ІБАС
БДІ	11	6	11	6	2	1	6	4	13	9	15	11	58	37
БВ	-	-	-	-	1	-	1	1	2	2	3	3	7	6
ВКП	5	4	6	3	5	3	5	2	13	10	5	5	39	27
ВХДАК	5	1	9	5	1	1	7	5	6	6	7	4	35	22
УЖБІД	2	2	2	2	3	3	4	4	5	5	5	5	21	21
SCIA	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5	1	7	1
Разом	23	13	28	16	12	8	23	16	41	32	40	29	167	114

Темпоральність публікаційної діяльності зі спеціальності ІБАС

Тематична пріоритетність публікування виявляється у співвідношенні кількості опублікованих наукових праць з освітньої тематики до загальної кількості публікацій, що вийшли у світ протягом певних часових меж у наукових фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук. Аналіз публікаційної діяльності на основі відсоткового співвідношення надає підґрунтя для

об'єктивності твердження про пріоритетність освітньої тематики в певному журналі, нівелювання різної річної періодичності виходу у світ часописів і, відповідно, різної кількості статей. Цей показник свідчить про насиченість професійного наукового контенту публікаціями на тему організації навчального процесу, усвідомленість науковою громадськістю актуальності та важливості цієї тематики для виконання теоретичних і практичних завдань з бібліотекознавства та інформаційних наук.

Як свідчить порівняльний аналіз тематичного спрямування публікацій у провідних фахових журналах, питання освітньої діяльності належить до пріоритетних у «Віснику Харківської державної академії культури». Майже 21 % публікацій, розміщених у цьому науковому часописі, присвячено питанням освіти і, зокрема, 13 % — організації навчального процесу з бібліотекознавства та інформаційних наук. Це найвищі показники пріоритетності публікування загалом з освітньої тематики серед аналізованих наукових фахових журналів (див. рис. 2).

Найвищий відсоток наукових статей зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» опублікував «Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук», який видає Київський національний університет культури і мистецтв, — 18,0 %.

Проте узагальнений показник пріоритетності публікування у всій вибірці наукових фахових журналів за 2018–2023 рр. свідчить про доволі невисоку частку статей з освітньої тематики на тлі всієї генеральної сукупності опублікованих статей: статті з освітньої тематики становлять 10,4 %, а статті про спеціальність ІБАС — 7,0 %. Цей стан зумовлений незначними показниками пріоритетності публікування у двох фахових журналах: «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечний вісник». Їхні фундатори — Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського і Книжкова палата України — володіють потужним науковим і практичним потенціалом для розвитку тісної та багатоаспектної співпраці із закладами вищої освіти як провідні роботодавці у сфері бібліотечної, видавничої справи та інформаційної діяльності, як генератори ідей для розроблення модерних й інноваційних освітніх програм зі спеціальності «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа».

Публікаційна діяльність персоналій у наукових фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук демонструє рівень включення публікацій з освітньої тематики в персональний науковий профіль дослідника.

Класифікація авторів за основним місцем роботи в закладах вищої освіти та наукових закладах чи навчання дозволяє означити такі категорії: науково-педагогічні працівники (НПП), наукові працівники (бібліотечні працівники), НПП / наукові працівники, аспіранти, студенти (див. рис. 3).

Найчисленніша категорія авторів публікацій з освітньої тематики — науково-педагогічні працівники (214 осіб), що зумовлено безпосередньою причетністю до освітньо-наукової діяльності зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та суміжних спеціальностей. На нашу думку, бажане ширше залучення наукових працівників і професіоналів наукових, публічних,

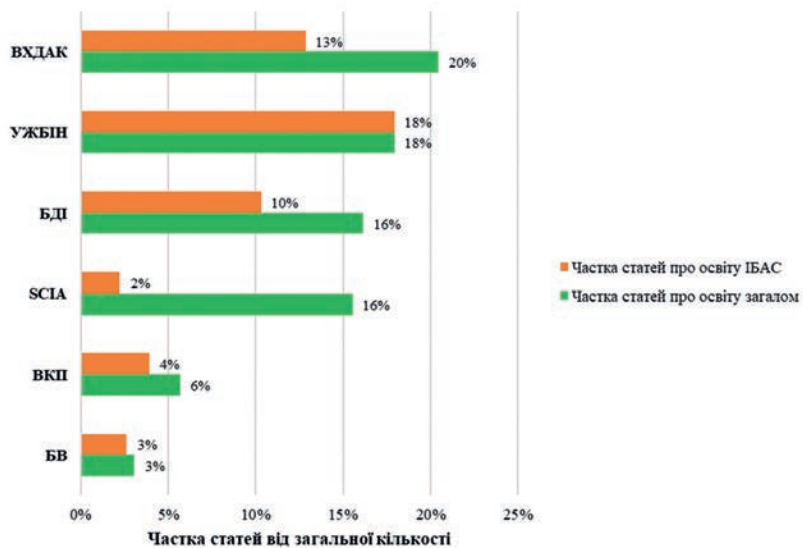

Рис. 2. Пріоритетність публікування з освітньої тематики.

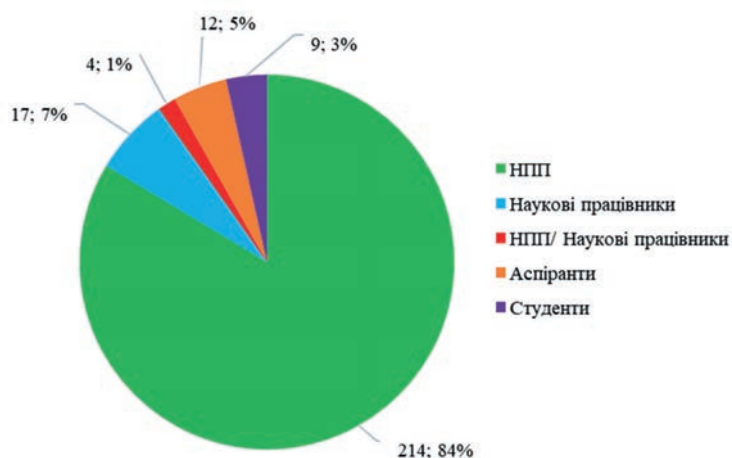

Рис. 3. Категорії авторів публікацій з освітньої тематики.

спеціальних, спеціалізованих бібліотек до наукових розвідок з питань модернізації та диверсифікації освітніх програм. Як свідчить статистика, це ще далеко не реалізований ресурс співпраці освітян з когортою роботодавців, які можуть надати відчутний імпульс до осучаснення компетентностей, зміщення фокусів навчання в чинних освітніх програмах.

Зважаючи на те, що в наукових фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук науковці оприлюднюють результати своїх наукових досліджень практично в усіх виданнях, що увійшли у вибірку наукових фахових видань (2018–2023), оперуємо двома кількісними показниками:

- сумарна кількість авторів, які публікували статті з освітньої тематики в кожному з номерів вибраних журналів (див. табл. 3);
- персональна кількість авторів, які публікували статті з освітньої тематики у вибраних журналах незалежно від кількості публікацій (див. табл. 4, 5).

Табл. 3

Сумарна кількість авторів публікацій з освітньої тематики

Категорія автора	БДІ	БВ	ВКП	ВХДАК	УЖБІД	SCIA	Разом
НПП	70	2	46	55	28	13	214
Наукові працівники	1	6	6	-	4	-	17
НПП / Наукові працівники	2	-	-	2	-	-	4
Аспіранти	7	-	2	1	1	1	12
Студенти	6	-	2	1	-	-	9
Разом	86	8	56	59	33	14	256

Сумарна кількість авторів публікацій з освітньої тематики свідчить про широту залучення автури в кожному з номерів наукових фахових видань. Високі показники співпраці редакційних рад видань і наукової громадськості в журналах «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» (86 авторів), «Вісник Харківської державної академії культури» (59 авторів), «Вісник Книжкової палати» (56 авторів).

Персональна кількість авторів, які публікували статті з освітньої тематики у вибраних журналах, свідчить про публікаційну діяльність окремого дослідника та наявність у нього публікацій з означеної тематики. Персональна кількість авторів є неоднорідною. Зважаючи на кількість опублікованих статей, виокремлено три групи авторів з різним рівнем персональної публікаційної діяльності з освітньої тематики за такими критеріями:

- до першої групи належать автори, які опублікували по 10 і більше статей, що свідчить про освітню тематику як визначальний напрям наукової і, зокрема, публікаційної діяльності автора (див. табл. 4);

Табл. 4

Персональна публікаційна діяльність авторів. 1-ша група

	Прізвище, ініціали автора	Афіліція автора, вказана в статтях	К-сть статей
1	Гуменчук А. В.	Київський національний університет культури і мистецтв, Міжрегіональна академія управління персоналом, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури	17
2	Бачинська Н. А.	Київський національний університет культури і мистецтв	14
3	Матвієнко О. В.	Київський національний університет культури і мистецтв	12
4	Цивін М. Н.	Інститут реклами, Інститут дизайну, архітектури та журналістики, Міжрегіональна академія управління персоналом	11
5	Кушнарєнко Н. М.	Харківська державна академія культури	10

- до другої групи належать автори, які опублікували по 4–9 статей, що свідчить про освітню тематику як вагомих напрям наукового профілю і публікаційної діяльності автора (див. табл. 5);

Табл. 5

Персональна публікаційна діяльність авторів. 2-га група

	Прізвище, ініціали автора	Афіліція автора, вказана в статтях	К-сть статей
1	Василенко В. Ю.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	9
2	Шейко В. М.	Харківська державна академія культури	6
3	Новальська Т. В.	Київський національний університет культури і мистецтв	5
4	Соляник А. А.	Харківська державна академія культури	5

- до третьої групи належать автори, які опублікували по 1–3 статті, що свідчить про входження освітньої тематики до кола наукових інтересів автора або епізодичність наукових публікацій автора з освітньої тематики (див. табл. 6).

Остання група авторів з різним рівнем персональної публікаційної діяльності з освітньої тематики є найчисленніша — 125 авторів, які репрезентують різні університети та наукові установи України (див. табл. 6).

Табл. 6

Персональна публікаційна діяльність авторів. 3-тя група

	Прізвище, ініціали автора	Афіліція автора, вказана в статтях	К-сть статей
1	Зацерківна М. О.	Київський національний університет культури і мистецтв	3
2	Касьян В.	Київський національний університет культури і мистецтв	3
3	Комова М. В.	Національний університет «Львівська політехніка»	3
4	Коржова Т.	Київський національний університет культури і мистецтв	3
5	Сидоренко А. І.	Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв	3
6	Тур О. М.	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	3
7	Шелестова А. М.	Харківська державна академія культури	3
8	Антонюк Т.	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	2
9	Башманівський В.	Житомирський державний університет імені Івана Франка	2
10	Башманівська Л.	Житомирський державний університет імені Івана Франка	2
11	Дерев'янко Л. І.	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	2
12	Збанацька О. М.	Київський університет культури, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого	2
13	Клименко О.	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	2
14	Кобижча Н. І.	Київський національний університет культури і мистецтв	2
15	Коваленко С.	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського	2
16	Ковальчук У. Р.	Національний університет «Львівська політехніка»	2
17	Литвин С.	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	2
18	Марковець О. В.	Національний університет «Львівська політехніка»	3
19	Мина Ж. В.	Національний університет «Львівська політехніка»	2
20	Петрушка А. І.	Національний університет «Львівська політехніка»	2

21	Прігунов О. В.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	2
22	Ржечицька С. А.	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	2
23	Сербін О. О.	Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	2
24	Сидоренко Т. В.	Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв	2
25	Сищенко С. В.	Харківська державна академія культури	2
26	Трач О.	Національний університет «Львівська політехніка»	2
27	Філіпова Л. Я.	Харківська державна академія культури	2
28	Химиця Н. О.	Національний університет «Львівська політехніка»	2
29	Хрущ С. С.	Київський національний університет культури і мистецтв	2
30	Яворська Т.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	2
31	Яворська Ю.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	2
32	Андросович О.	Житомирський державний університет імені Івана Франка	1
33	Анісімова О.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	2
34	Антонова В.	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	1
35	Базар В.	Ніжинський коледж культури і мистецтв імені Марії Заньковецької	1
36	Баландіна Н.	Одеський національний політехнічний університет	1
37	Барабанова Н. Р.	Національний університет «Одеська юридична академія»	1
38	Білик О. М.	Харківська державна академія культури	1
39	Біловус Л. І.	Західноукраїнський національний університет	1
40	Білушак Т. М.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
41	Блашків О.	Західноукраїнський національний університет	1
42	Богданов Г.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
43	Бондаренко В.	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	1

44	Борсуковська А.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	1
45	Брагіна Т. М.	Харківська державна академія культури	1
46	Брусенцев В. О.	Харківська державна академія культури	1
47	Вакуленко Ю. О.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	1
48	Василинина О. М.	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	1
49	Вдовіна О. О.	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	1
50	Вовк Н. С.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
51	Воскобойнікова-Гузєва О.	Київський університет імені Бориса Грінченка	1
52	Герасимюк Л. С.	Академія рекреаційних технологій і права	1
53	Гомотюк О. Є.	Західноукраїнський національний університет	1
54	Грушевська Ю. А.	Національний університет «Одеська юридична академія»	1
55	Давидова І.	Харківська державна академія культури	1
56	Денисевич О.	Державний університет «Житомирська політехніка»	1
57	Дзира О.	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	1
58	Диба О. П.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
59	Добровольська В. В.	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	1
60	Дорошенко С. М.	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	1
61	Дубова С.	Національний інститут стратегічних досліджень	1
62	Єрмолаєва Г. А.	Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв	1
63	Загуменна В. В.	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	1
64	Звегинцова М.	Харківська державна академія культури	1
65	Зозуля Н. Ю.	Національний транспортний університет	1
66	Ісаєнко О.	Київський університет імені Бориса Грінченка	1
67	Каністратенко М. М.	Харківська державна академія культури	1
68	Карпенко О. О.	Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «ХАІ»	1
69	Клиніна Т. С.	Національний авіаційний університет	1
70	Кобелев О. М.	Харківська державна академія культури	1

71	Колесникова Т.	Наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій	1
72	Кошелева О.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
73	Кравець Р. Б.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
74	Кравчук О.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
75	Кубко В.	Одеський національний політехнічний університет	1
76	Кудлай В. О.	Маріупольський державний університет	1
77	Кузьменко О. І.	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	1
78	Кулик Є.	Науково-технічна бібліотека імені Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	1
79	Кундереви́ч О. В.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
80	Лиман С. І.	Харківська державна академія культури	1
81	Ліщинська Н.	Західноукраїнський національний університет	1
82	Лошков Ю. І.	Харківська державна академія культури	1
83	Лукаш Г.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	1
84	Марі́на О.	Харківська державна академія культури	1
85	Маркова В.	Харківська державна академія культури	1
86	Маслак В. І.	Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	1
87	Морушко О. О.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
88	Мудро́ха В.	Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника, Львівський національний університет імені Івана Франка	1
89	Нечиталюк В. С.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
90	Олійник О. В.	Харківська державна академія культури	1
91	Палеха Ю. І.	Національний транспортний університет	1
92	Паздерська Р.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
93	Пенчук І.	Класичний приватний університет	1
94	Панькевич О.	Одеський національний політехнічний університет	1
95	Петрова І. О.	Маріупольський державний університет	1

96	Побіженко І. О.	Харківська державна академія культури	1
97	Політова О. А.	Київський університет імені Бориса Грінченка	1
98	Поліщук Т.	Київський університет імені Бориса Грінченка	1
99	Пономаренко Л.	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського	1
100	Прокопенко Лілія	Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого	1
101	Прокопенко Людмила	Київський національний університет культури і мистецтв	1
102	Просяня Д.	Запорізький національний університет	1
103	Пшенична О.	Запорізький національний університет	1
104	Савчук Я. О.	Академія рекреаційних технологій і права	1
105	Сенченко О.	Харківська державна академія культури	1
106	Сівак С.	Запорізький національний університет	1
107	Спектор А. Ю.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	1
108	Тарасов Д. О.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
109	Тарасюк Л. М.	Академія рекреаційних технологій і права	1
110	Тодорова Є. М.	Харківська державна академія культури	1
111	Тур О. М.	Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	1
112	Фомін М. В.	Харківська державна академія культури	1
113	Хімич Я. О.	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	1
114	Хміль-Чуприна В.	Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	1
115	Цисельська О.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
116	Цілина М.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
117	Шабуніна В. В.	Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	1
118	Шілінг А. Ю.	Національний університет «Львівська політехніка»	1
119	Шленьова М. Г.	Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «ХАІ»	1
120	Штефан І. П.	Київський національний університет культури і мистецтв	1
121	Щербіна О. С.	Донецький національний університет імені Василя Стуса	1
122	Ющенко Л.	Ніжинський коледж культури і мистецтв імені Марії Заньковецької	1

123	Яблонська Н. М.	Західноукраїнський національний університет	1
124	Ярошенко Т. О.	Київський національний університет культури і мистецтв, Національний університет «Києво-Могилянська академія»	1
125	Ярута В. О.	Харківська державна академія культури	1

Отож, широта залучення авторів та їхнє афіліювання до університетів і наукових установ у всіх регіонах України свідчить про значний науковий потенціал для розгортання освітньої діяльності у сфері бібліотекознавства та інформаційних наук.

Висновки. Розроблення та реалізація інноваційних, диверсифікованих освітніх програм для підготування фахівців з високим рівнем цифрових компетентностей зумовлює висвітлення питань трансформації змісту освіти з бібліотекознавства та інформаційних наук у наукових фахових журналах. Окреслено чітку тенденцію до зростання публікаційної діяльності з освітньої тематики протягом 2018–2023 рр. Наукові статті з організації навчального процесу зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», опубліковані в низці журналів, становлять вагомий частку, що свідчить про тематику спрямування наукових досліджень в академічних громадах і професійну зорієнтованість редакційних рад видань. Узагальнений показник пріоритетності публікаційної діяльності у всій вибірці наукових фахових журналів за визначені роки вказує на доволі невисоку частку статей з освітньої тематики на тлі всієї генеральної сукупності опублікованих статей: статті з освітньої тематики становлять 10 %, статті про спеціальність ІБАС — 7 %. Аналіз публікаційної діяльності персоналій у фахових журналах з бібліотекознавства та інформаційних наук свідчить про вузьке коло авторів, для яких освітня тематика є вагомим напрямом наукового профілю. Для переважної більшості авторів властива епізодичність наукових досліджень щодо змісту навчання з бібліотечно-інформаційної діяльності.

Перспективи подальших досліджень. Вагомим аспектом публікаційної діяльності, яка потребує подальшого вивчення, є дослідження особливостей наукової колаборації авторів публікацій у наукових фахових виданнях, що є вином реалізації міжінституційних, міжгалузевих наукових та освітніх проєктів.

Список посилань

- Воскобойникова-Гузева, О. В., & Солонська, Н. Г. (2003). Бібліотечна періодика. В І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк (Ред. кол.), *Енциклопедія Сучасної України*. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. <https://esu.com.ua/article-39817>
- Воскобойникова-Гузева, О. В. (2002). Бібліотечна періодика та її вплив на формування бібліотечної професії. *Бібліотечний вісник*, 6, 30–35.
- Державний комітет статистики України. (2010). *Методика формування вибіркової сукупності звітних одиниць у структурному обстеженні малих підприємств: Наказ від 29.12.2010. № 536*. https://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2010/536/metod.htm

- ІАС «Наукова періодика України». (2024). Реєстр наукових фахових видань України. ІАС «Наукова періодика України». [https://nfv.ukrintei.ua/search?sortOrder=title&categorySearch\[\]=b&](https://nfv.ukrintei.ua/search?sortOrder=title&categorySearch[]=b&)
- Козьменко, С., & Остапенко, Л. (2019, Січень 16). Публікаційна активність як об'єкт оцінювання діяльності закладів вищої освіти і наукових установ (огляд нормативно-законодавчої бази України). *International Compliance Index*. <https://jicindex.com/news/news/42-174>
- Кушнарєнко Н. М., & Соляник А. А. (2023). Вектори розвитку ефективної співпраці освітян та працевластів у системі підготовки бібліотечних фахівців. *Вісник Харківської державної академії культури*, 63, 72–87.
- Марковець О. В., Ковальчук У. Р., & Кравець Р. Б. (2023). Інформаційне забезпечення тьютора в закладах вищої освіти. *Вісник Харківської державної академії культури*, 64, 143–160.
- Наукова періодика України. (2014). Бібліотекознавчі періодичні видання України у відкритому доступі. *НБУВ*. <http://nbuv.gov.ua/node/1408>
- Наукометрія в Методиці оцінювання ефективності діяльності наукових установ України. (2019). *Пан Бібліотекар*. https://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2019/08/blog-post_19.html?m=1
- Самохіна, Н. Ф., Кудименко, Л., & Мартинюк, О. (2020). Бібліотечна фахова періодика України в цифрових наукових комунікаціях. *Бібліотечний вісник*, 1, 33–39.
- Шагайденко, Т. С. (2020). Бібліотечна періодика в системі наукових періодичних видань. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, VIII(37), I.: 223, Feb., 80–82. <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2020-223VIII37-19>
- Шейко В. М., Кانیстратенко М. М., & Кушнарєнко Н. М. (2018). Принципи і пріоритети наукової діяльності ВНЗ культурологічно-мистецького профілю. *Вісник Харківської державної академії культури*, 52, 61–70.
- Petrushka, A. (2020). Methodological risks of evaluating the quality of scientific content. In V. Shedyakov and others (Eds), *Theoretical and practical aspects of the development of the European Research Area*. (3rd ed., pp. 92–111). Publishing House “Baltija Publishing.” <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-53-2-34>
- Zhezhnych, P., Markovets, O., & Petrushka, A. (Eds). (2022). *Social Communication and Information Activity in Digital Humanities. Proceedings of the 1st International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA-2022): Vol-3296*. <https://ceur-ws.org/Vol-3296/>
- Zhezhnych, P., Markovets, O., & Petrushka, A. (Eds). (2023). *Social Communication and Information Activity in Digital Humanities 2023. Proceedings of the 2nd International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA 2023): Vol-3608*. <https://ceur-ws.org/Vol-3608/>
- Zhezhnych, P., Markovets, O., Petrushka, A., & Gnatyuk, S. (Eds). (2024). *Social Communication and Information Activity in Digital Humanities 2024. Proceedings of the 3rd International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA 2024): Vol-3851*. <https://ceur-ws.org/Vol-3851/>

References

- Voskoboinykova-Huzieva, O. V., & Solonska, N. H. (2003). Library periodicals. In I. M. Dziuba, A. I. Zhukovsky, & M. G. Zheleznyak (Eds.), *Encyclopedia of Modern Ukraine*. Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine. <https://esu.com.ua/article-39817>. [In Ukrainian].
- Voskoboinykova-Huzieva, O. V. (2002). Library periodicals and their influence on the formation of the library profession. *Bibliotechnyi visnyk*, 6, 30–35. [In Ukrainian].
- State Statistics Committee of Ukraine (2010). *Methodology of forming a sample population of reporting units in the structural survey of small enterprises: Order of 29.12.2010. № 536*. https://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2010/536/metod.htm. [In Ukrainian].
- IAS “Scientific Periodicals of Ukraine” (2024). *Register of scientific professional publications of Ukraine*. IAS “Scientific Periodicals of Ukraine”. [https://nfv.ukrintei.ua/search?sortOrder=title&categorySearch\[\]=b&](https://nfv.ukrintei.ua/search?sortOrder=title&categorySearch[]=b&). [In Ukrainian].
- Kozmenko, S., & Ostapenko, L. (2019, January 16). Publication activity as an object of evaluation of higher education and research institutions (review of the regulatory framework of Ukraine). *International Compliance Index*. <https://jicindex.com/news/news/42-174>. [In Ukrainian].
- Kushnarenko N. M., & Solianyuk A. A. (2023). Vectors of development of effective cooperation of educators and employers in the system of training of library specialists. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 63, 72–87. [In Ukrainian].
- Markovets O. V., Kovalchuk U. R., & Kravets R. B. (2023). Information support of a tutor in higher education institutions. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 64, 143–160. [In Ukrainian].
- Scientific periodicals of Ukraine (2014). Library science periodicals of Ukraine in open access. *NBUV*. <http://nbuv.gov.ua/node/1408>. [In Ukrainian].
- Scientometrics in the Methodology for Evaluating the Performance of Scientific Institutions of Ukraine. (2019). *Pan Bibliotekar*. https://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2019/08/blog-post_19.html?m=1. [In Ukrainian].
- Samokhina, N. F., Kudymenko, L., & Martyniuk, O. (2020). Library professional periodicals of Ukraine in digital scientific communications. *Bibliotechnyi visnyk*, 1, 33–39. [In Ukrainian].
- Shahaidenko, T. S. (2020). Library periodicals in the system of scientific periodicals. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, VIII(37), 1: 223, Feb. 80-82. <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2020-223VIII37-19>. [In Ukrainian].
- Sheiko V. M., Kanistratenko M. M., & Kushnarenko N. (2018). Principles and priorities of scientific activity of higher educational institutions of cultural and artistic profile. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 52, 61–70. [In Ukrainian].
- Petrushka, A. (2020). Methodological risks of evaluating the quality of scientific content. In V. Shedyakov and others (Eds), *Theoretical and practical aspects of the development of the European Research Area*. (3rd ed., pp. 92–111). Publishing House “Baltija Publishing.” <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-53-2-34>. [In English].

- Zhezhnych, P., Markovets, O., & Petrushka, A. (Eds). (2022). *Social Communication and Information Activity in Digital Humanities. Proceedings of the 1st International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA-2022)*: Vol-3296. <https://ceur-ws.org/Vol-3296/>. [In English].
- Zhezhnych, P., Markovets, O., & Petrushka, A. (Eds). (2023). *Social Communication and Information Activity in Digital Humanities 2023. Proceedings of the 2nd International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA 2023)*: Vol-3608. <https://ceur-ws.org/Vol-3608/>. [In English].
- Zhezhnych, P., Markovets, O., Petrushka, A., & Gnatyuk, S. (Eds). (2024). *Social Communication and Information Activity in Digital Humanities 2024. Proceedings of the 3rd International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA 2024)*: Vol-3851. <https://ceur-ws.org/Vol-3851/>. [In English].

Надійшла до редакції 07.02.2025